

Yhdessä lapsesi hyvinvointia ja koulunkäyntiä tukemaan

Migs Reyes / Pexels

Koti on lapsen ensisijainen kasvuympäristö. Jokainen huoltaja toivoo omalle lapselleen hyvää elämää ja mahdollisuuksia opiskeluun. Huoltajan antamalla tuella ja aktiivisuudella on suuri merkitys lapsen kehitykseen ja koulunkäyntiin.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö perustuu yhteiseen luottamukseen ja avoimuuteen. Huoltajana sinun on hyvä tietää oikeuksistasi ja mahdollisuuksistasi vaikuttaa lapsesi koulunkäyntiin sekä kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön. On tärkeää vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia puolin ja toisin, ja sitä kautta yhdessä tukea lasta.

Tämä pikaopas on tehty yhteistyössä huoltajien ja koulun henkilökunnan kanssa. Toivomme, että saat siitä ideoita lapsesi tukemiseen sekä yhteistyön rakentamiseen koulun kanssa. Koulumaailma muuttuu ja kehittyy, joten pysy uteliaana ja kysy rohkeasti, jos joku asia koulussa mietyttää.

Huoltajat ja koulun henkilökunta ovat lapselle tärkeitä esikuvia, joten on hyvin tärkeää, että yhteistyömme sujuu ja kehittyy.

Suomalainen peruskoulu

CDC / Pexels

Opetus ja oppimateriaalit

Osallistuminen peruskouluun on lapselle maksutonta. Oppimateriaalit lapsi saa koululta ilmaiseksi (kynät, vihot, oppikirjat). Materiaaleista on pidettävä hyvää huolta. Muut tarvikkeet, kuten koulurepun tai liikuntavaatteet, perhe hankkii itse.

Kouluruokailu

Lapsi saa jokaisena koulupäivänä yhden ilmaisen lämpimän aterian koulussa. Koulu ottaa huomioon, jos lapsellasi on ruoka-allergia tai erityisruokavalio. Ilmoituksen erityisruokavaliosta voit täyttää koulussa.

Vakuutus

Jokainen lapsi on koulussa vakuutettu tapaturmien varalta. Vakuutus on voimassa koulussa, matkalla kouluun ja koulusta kotiin sekä retkillä ja leirikoulussa. Vakuutus ei kata oppilaiden henkilökohtaista omaisuutta.

Koulumatka

Jos koulumatka on pitkä tai lapsi tarvitsee koulukuljetusta liikuntarajoitteisuuden tai muun erityishaasteen takia, hänen on mahdollista saada joko ilmainen matkakortti tai taksikuljetus.

Koulussa tuetaan lapsen oppimista ja hyvinvointia

Jokainen lapsi tarvitsee oppimiseensa tukea, ja koulussa välitämme siitä, että lapsesi saa juuri tarpeidensa mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Lapsen terveys

Jos lapsellasi on jokin sairaus, joka vaikuttaa hänen arkeensa koulussa, ilmoita siitä lapsen omalle opettajalle.

Kiusaaminen ja syrjintä

Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia. Suomen yhdenvertaisuuslaki kieltää ihmisten syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, terveydentilan, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Kiusaaminen, väkivalta, rasismi tai muu häirintä eivät ole koulussa sallittuja. Jos lapsesi kokee kiusaamista tai syrjintää, ole yhteydessä kouluun, jotta voisimme siihen yhdessä puuttua ja löytää ratkaisun. Jos lapsesi on osallistunut kiusaamiseen, silloinkin on tärkeää tehdä yhteistyötä koulun kanssa ja tukea lasta asian käsittelyssä.

Tukiopetus

Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta, jos hän on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai tarvitsee oppimisessaan lyhytaikaista tukea. Tukiopetusta voidaan tarjota myös pitkän poissaolon aikana. Opettaja tarjoaa oppilaalle tukiopetusta, mutta myös oppilas itse tai hänen huoltajansa voi pyytää siihen mahdollisuutta.

Kolmiportainen tuki

Oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oikea tuen tason määrittelemine ovat tärkeitä lapsen oppimisen ja kehityksen turvaamiseksi. Tuki voi olla tilapäistä tai pidempiaikaista. Koulun moniammatillinen tiimi arvioi lapsen tarpeet ja keskustelee niistä huoltajien kanssa. Huoltajan näkökulma on tärkeä, joten tuesta päättäminen tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa.

Tuki on kolmiportainen: yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki. Tuki vaihtelee oppilaan tarpeen ja tilanteen mukaan. Tarkoitus on tukea lapsen opintojen edistymistä ja vahvistaa hänen taitotasoaan tulevia opintoja varten.

Valmistava opetus

Jos lapsesi suomen tai ruotsin kielen taito ei vielä riitä peruskoulussa opiskelemiseen, lapsesi voi osallistua valmistavaan opetukseen. Valmistavaan opetukseen on oikeutettu 6-17-vuotias oppilas. Valmistava opetus kestää vuoden. Sen aikana oppilas opiskelee suomen/ruotsin kieltä ja tutustuu suomalaiseen kouluun. Opiskelijalle tehdään valmistavan opetuksen suunnitelma eli opinto-ohjelma.

Suomi/ruotsi toisena kielenä (S2-opetus)

Kun oppilaan äidinkieli ei ole suomi/ruotsi/saame ja hänen suomen/ruotsin kielen taitonsa eivät vielä riitä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus - oppimäärän opiskeluun, oppilaalle tarjotaan mahdollisuutta osallistua suomi/ruotsi toisena kielenä –oppimäärän opiskeluun (S2-opetus).

Suomea/ruotsia toisena kielenä voi opiskella joko kokonaan tai osittain suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opettaja arvioi oppilaan oppimistarpeet ja järjestää tapaamisen huoltajan kanssa. Huoltaja tekee lopullisen päätöksen oppimäärän valinnasta ottaen huomioon opettajan suosituksen sekä lapsen taidot ja tarpeet. Kun suomen/ruotsin kielen taito on kehittynyt ja lapsella on mahdollisuus siirtyä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, järjestetään uusi tapaaminen ja tehdään muutos edelliseen päätökseen.

Katerina Holmes / Pexels

Oma äidinkieli ja uskonto

Peruskoulussa lapsella on mahdollisuus osallistua oman äidinkielen sekä oman uskonnon opetukseen. Lisää tietoa niistä saat lapsesi koulusta.

Uimaopetus

Uinti on tärkeä elämäntaito. Se on osa koulun liikunnanopetusta ja opetussuunnitelmaa. Uimaopetus tapahtuu uimahallissa, ja uimaopettajat ovat liikuntaviraston palveluksessa.

Lasten kanssa koulusta lähtee mukaan nais- ja miespuolinen opettaja, jotka valvovat oppilaita matkalla, pukutiloissa sekä uimaopetuksen aikana. Oikeanlainen uimapuku on tehty uimapukukankaasta, ja se voi olla myös hihallinen tai lahkeellinen.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Sinulla on oikeus huoltajana saada tietoa oman lapsesi koulunkäynnistä tai sen mahdollisista haasteista. Jos lapsesi tarvitsee tukea ja hänelle suunnitellaan erilaisia tukitoimia, sinulla on oikeus osallistua päätöksentekoon.

Jos koet, että oma suomen kielen taitosi ei riitä keskusteluun tai asioiden ymmärtämiseen, saat tulkin käyttöösi lapsesi koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Tärkeää on, että saamme jutella ja sopia yhdessä lapsesi koulukäyntiin ja hyvinvointiin liittyvistä asioista. Vaikka lapsesi osaisi hyvin suomea, ei ole suositeltavaa, että hän olisi tulkkina, kun hänen asioita hoidetaan.

Lukujärjestys

Huoltajan on hyvä tarkistaa lapsen lukujärjestys ja varmistaa, että lapsella on kaikki oppimismateriaalit mukana koulupäivää varten.

Esimerkiksi liikuntatunnit voivat olla sisällä tai ulkona. Myös välitunnilla lapset ovat ulkona, joten on hyvä huolehtia siitä, että lapsellasi on säänmukaiset vaatteet mukana, kun hän lähtee kouluun.

Kotitehtävät ja kokeet

Kotiympäristöllä on suuri merkitys lapsen elämässä, ja huoltajan on hyvä kannustaa lasta kotitehtävien tekemiseen sekä kokeisiin lukemiseen. Jos osaamisesi tai suomen kielen taitosi ei riitä auttamiseen koulutehtävien kanssa, tarkista lapsen opettajalta, jos esimerkiksi

läksykerhoja järjestetään koululla tai omalla asuinalueellanne.

Wilman käyttö

Wilman kautta saat opettajalta tietoa lapsesi koulupäivän sujumisesta ja poissaoloista. Wilman kautta tulee tärkeitä tiedotteita koulun henkilökunnalta.

Monella opettajalla ei ole omaa suoraa puhelinnumeroa, ja siksi on tärkeää opetella käyttämään Wilmaa. Voit itsekin lähettää viestejä opettajalle tai rehtorille Wilman kautta. Wilman käyttöön liittyvää neuvontaa ja apua saat koululta.

Gabby K / Pexels

Tapaaminen opettajan kanssa

Opettaja voi varata ajan tapaamiseen, jossa keskustellaan lapsen koulukäyntiin ja oppimiseen sekä lapsen käyttäytymiseen liittyvistä asioista. Voit tuoda näihin tapaamisiin lapsesi liittyviä huomioita tai huolia.

Vanhempainillat

Vanhempainiltoja järjestetään 1-2 kertaa kouluvuoden aikana, ja ne voivat olla joko luokan tai koko koulun iltoja. Vanhempainilloissa tiedotetaan tärkeistä ajankohtaisista asioista sekä tarjotaan mahdollisuutta tutustua muihin vanhempiin.

Luokkatoimikunta

Huoltajat voivat yhdessä perustaa luokkatoimikunnan, joka on mukava tapa tutustua oman lapsen luokkakaverihin ja heidän huoltajiinsa. Luokkatoimikunta voi järjestää esimerkiksi yhteisiä retkiä, juhlia tai keskusteluiltoja. Osallistuminen on vapaaehtoista.

Vanhempainyhdistys

Kaikki huoltajat ovat tervetulleita vanhempainyhdistykseen, sillä jokaisen erityisosaaminen ja läsnäolo ovat tärkeitä. Yhdistyksessä on mukana myös koulun edustaja. Vanhempainyhdistys järjestää erilaisia tapahtumia, retkiä, kerhoja, leikkejä ja keskustelutilaisuuksia koko koulun lapsille. Yhdistys voi osallistua koulun toiminnan kehittämiseen sekä tuoda uusia tapoja kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön.

Koulun johtokunta

Koulun johtokunta on osa koulun hallintoa. Johtokunnassa on rehtorin lisäksi henkilökunnan ja vanhempien edustajia. Johtokuntaan valitaan jäsenet joka neljäs vuosi. Johtokunnan tehtävissä korostuvat koulun tukeminen sekä hyvän yhteistyön ja turvallisen opiskeluympäristön ylläpitäminen.

Koulun henkilökunta

Lapsesi koulussa työskentelee monia eri ammattiryhmiä. Henkilökunnan yhteystiedot löydät koulun kotisivuilta.

Kampus Production / Pexels

Rehtori

Rehtori johtaa, ohjaa ja valvoo koulun opetus- ja kasvatustyötä. Hänen toimenkuvansa on laaja, ja se pitää sisällään mm. hallinnollisia ja talouteen liittyviä tehtäviä. Rehtori vastaa koko koulun turvallisuudesta ja tiedottamisesta.

Koulusihteeri

Koulusihteeriltä voit hakea Wilma-tunnukset. Lisäksi koulusihteeri hoitaa koulukyytihakemuksiin sekä oppilasrekisteriin liittyviä töitä ja valmisteluja. Hänelle voit ilmoittaa yhteystietojen muutoksista.

Opettaja

Opettaja kasvattaa, opettaa sekä ohjaa oppilaita. Hän tiedottaa huoltajia oppilasta koskevista asioista. Opettaja arvioi oppilaan edistymistä, osallistuu kolmiportaisen tuen suunnitteluun ja toteutukseen sekä tekee moniammatillista yhteistyötä.

Luokanopettaja seuraa oppilaidensa poissaoloja ja kantaa päävastuun kodin ja koulun yhteistyöstä.

Koulunkäyntiavustaja

Koulunkäyntiavustaja toimii opettajan työparina luokassa. Hän tukee lapsen itsenäistä ja omatoimista tekemistä sekä kasvua. Päävastuu opetustyöstä on opettajalla.

Monikielinen ohjaaja

Monikieliset ohjaajat antavat huoltajille tietoa koulun toimintatavoista ja luovat yhteistä ymmärrystä huoltajien ja koulun välille. Monikieliset ohjaajat tukevat kodin ja koulun yhteistyötä sekä koko perheen hyvinvointia ja kotoutumista. Tällä hetkellä Helsingin kaupungin monikieliset ohjaajat tarjoavat ohjausta suomen, englannin, arabian, somalin ja venäjän kielillä.

Kouluvalmentaja

Kouluvalmentaja on läsnä oppilaan arjessa tukemassa oppilaan koulukäyntiä ja hyvinvointia ja järjestämässä erilaista toimintaa. Kouluvalmentaja tukee koulun yhteisöllisyyttä esim. ryhmäyttämisen, riitojen selvittelyn, välituntitoimintojen ja kerhotoiminnan avulla. Hän tekee yhteistyötä opettajien, oppilashuollon ja vanhempien kanssa.

Oppilashuolto perheen tukena

Jos lapsellasi tai perheelläsi on erilaisia haasteita tai huolia, jotka vaikeuttavat lapsen koulukäyntiä ja hyvinvointia, voit kääntyä oman opettajan lisäksi myös oppilashuollon puoleen. Oppilashuoltoon kuuluvat koulukuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja.

Koulukuraattori on sosiaalityön asiantuntija, joka tarjoaa apua, kun lapsella on haasteita koulunkäynnissä tai kaverisuhteissa tai jos lapsen elämässä tapahtuu muita koulunkäyntiin ja hyvinvointiin vaikuttavia muutoksia.

Jos perheesi kaipaa tukea tai haluat keskustella siihen liittyvistä asioista, voit olla yhteydessä koulukuraattoriin. Tarvittaessa kuraattori tekee yhteistyötä alueen sosiaalihuollon, perheneuvolan ja kouluterveydenhuollon kanssa.

Koulupsykologi auttaa oppilasta oppimisvaikeuksissa, tunne-elämän kehityksen haasteissa tai perheen kriisissä. Hän tekee arvioiteja, konsultoi huoltajia ja koulun henkilökuntaa sekä antaa neuvontaa. Psykologi on usein mukana, kun lapselle suunnitellaan tukitoimia.

Terveydenhoitaja

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on turvata oppilaan terveellistä kasvua ja kehitystä sekä tukea hänen koulukäyntikykyään. Oppilas saa terveysneuvontaa sekä ohjaamista tarvitsemiinsa erikoistutkimuksiin.

Koulun ulkopuolinen tuki

Joskus elämässä tapahtuu asioita, jotka vaikuttavat perheen arkeen. Näissä tilanteissa lapsi ja/tai huoltajat saattavat tarvita koulun ulkopuolista tukea. Helsingin kaupungin *Perheen tuki*- sivusto tarjoaa paljon tietoa lapsiperheille tarkoitetuista palveluista: <http://www.hel.fi/perheentuki>

Lapsiperheiden sosiaaliohjaus

on 0–16-vuotiaiden lasten perheille tarkoitettua tukea, ohjausta ja neuvontaa eri elämäntilanteissa. Sosiaaliohjaaja tapaa perheitä pääsääntöisesti heidän kotonaan. Palvelua haetaan *lapsiperheiden sosiaalineuvonnan puhelinpalvelusta* puh. 09 3101 5454 ma-pe klo 9-12 tai *Tarvitsen apua* -napin kautta, joka on mm. sivulla hel.fi/perheentuki.

Voit kääntyä lapsiperheiden sosiaaliohjaajan puoleen, kun

- haluat keskustella vanhemmuuteen, lasten hoitoon ja kasvatukseen liittyvistä asioista esim. lapsen uni, päivärytmi, lapsen uhmaikä tai rajojen asettaminen
- toivot tukea elämäntilanteessa tapahtuneessa äkillisessä muutoksessa esim. vanhempien ero tai perheenjäsenen sairastuminen
- tarvitset tietoa alueen palveluista ja ohjausta niiden pariin
- tarvitset tukea ja neuvontaa käytännön asioiden hoitamisessa.

Palvelu on perheelle maksutonta.

Pexels

Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi ja tuki

Palvelu perustuu sosiaalihoitolakiin ja on tarkoitettu helsinkiläisille lapsille ja perheille, joilla on vaikeasti kuormittava elämäntilanne ja tuen tarvetta, eivätkä peruspalvelujen ja varhaisen tuen palvelut ole riittäviä. Sen aikana arvioidaan lapsen ja perheen kanssa sekä moniammatillisena yhteistyönä peruspalvelujen, erityisen tuen palvelujen ja lastensuojelun palvelujen tarvetta.

Perheenjäseniä tavataan yhdessä ja erikseen 1-5 kertaa enintään kolmen kuukauden aikana, jolloin perheelle tarjotaan ohjausta ja neuvontaa sekä välitöntä tukea ja apua. Yhteistyötä tehdään myös lapsen ja perheen tilannetta tuntevien ja muiden ammattilaisten kanssa. Kuormitusta voivat aiheuttaa mm. lapsen kasvatukseen liittyvät pulmat, lapsen oireilu, vanhempien uupumus, perheen vuorovaikutuksen ongelmat, päihteiden käyttö perheessä, mielenterveysongelmat ja muut arkeen liittyvät ongelmat.

Asiakas voi olla itse yhteydessä palvelutarpeen arvioinnin ja tuen alueelliseen työryhmään tai yhteydessä voi olla lapsen ja perheen tilanteesta huolissaan oleva työntekijä.

Palvelu on perheelle maksutonta.

Lastensuojeluilmoitus ja sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa henkilö, joka on huolissaan oman lapsensa tai lähiympäristössä kasvavan lapsen hyvinvoinnista. Ilmoituksen voi tehdä myös nimettömänä. Jos koulun henkilökunta huomaa tai saa tietoonsa asioita, joiden vuoksi perheen lastensuojelun tarvetta olisi hyvä selvittää, heillä on lain mukaan velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus.

Lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnissa ja tuessa käsitellään lastensuojeluilmoitukset ja sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot seitsemän arkipäivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta. Käsitelyn tuloksena voidaan myös todeta, ettei selvitykseen ole tarvetta. Palvelutarpeen arviointiprosessi tehdään kolmen kuukauden kuluessa tiedon tai ilmoituksen saapumisesta. Samalla arvioidaan mahdollinen lastensuojelun tarve. Palvelutarpeen arvioinnin aikana ja lastensuojelun tarvetta selvitetäessä lapsi ei ole lastensuojelun asiakas.

Helsingin kaupungin palvelut ja Suomi tutuiksi eri kielillä

Jos kaipaavat lisää tietoa alueesi tai kaupungin sosiaali- tai terveystalvuluista, voit olla yhteydessä kouluun. Yritämme auttaa haasteellisissa tilanteissa ohjaamalla teitä alueen tai kaupungin palveluihin.

Helsingin kaupungin palvelut

Voit itsekin löytää palveluita katsomalla Helsingin kaupungin sivuja osoitteessa www.hel.fi. Palveluista löytyy tietoa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

InfoFinland

Elämästä Suomessa ja suomalaisesta palvelujärjestelmästä voit saada lisää tietoa osoitteessa www.infofinland.fi.

Tietoa löytyy seuraavilla kielillä: suomi, ruotsi, englantia, venäjä, viro, ranska, somali, espanja, turkki, kiina, persia ja arabia.

RODNAE Productions / Pexels

Tämä opas on tehty yhteistyössä Mukana-ohjelman, Keinutien ala-asteen koulun henkilökunnan, oppilaiden ja vanhempien kanssa. Kiitokset kaikille hyvästä työstä ja sujuvasta yhteistyöstä!